

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 13.04.2026
Sayı : 1823

10/4040

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreçleri, raporları ve kararlarının verildiği mekanizmanın işlevselliğinin, bilimsel değerlendirmelerinin, halkın katılımı ve şeffaflığının, önceden verilmiş ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir kararlarındaki süreçler ve sonuçları ile yaşanan olumsuzluklar ve sorumlularının araştırılması ve belirlenmesi, amacı ile Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim. 10.04.2026

Aliye COŞAR

Antalya Milletvekili

GEREKÇE

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), yapılması planlanan bir yatırım ya da projenin çevre üzerinde yaratması muhtemel etkilerin henüz uygulama başlamadan önce bilimsel, teknik ve hukuki kriterlerle incelenmesini sağlayan bir denetim mekanizmasıdır. Su kaynakları, tarım alanları, ormanlar, mera, doğal yaşam alanları ve insan sağlığı üzerindeki olası etkilerin ve zararın önceden tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasını ve değerlendirilmesini amaçlayan ÇED süreci, halkın katılımı ve kamuoyunun bilgilendirilmesi ile karar alma sürecinde şeffaflık sağlamalıdır. Ancak ÇED süreci ve ÇED raporlarına verilen kararlar hukuka aykırı bir şekilde şeffaflıktan, bilimsellikten ve halkın katılımından uzak, idarenin keyfi uygulamalarına dönüşmektedir. Birçok kararda kamu yararı yerine firmaların talepleri gözetilmekte, ormanlar, su kaynakları, zeytinlikler, sahiller, SİT alanları ve meralar vahşi madencilik, turizm, enerji ve konut alanlarına dönüştürülmektedir.

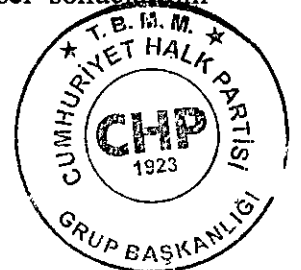
5 Mart 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği değişikliklerinde her ne kadar “ÇED Gerekli Değildir” ibaresi kaldırılmış olsa da ve artık projeler için “ÇED Olumlu” ibaresi bakanlıktan yetki devri ile il müdürlüklerine verilebilmektedir. Bu değişiklik ÇED süreçlerinde halkı ve kamuoyunu yanıltmaktadır. “ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir” kararlarının bilimsellik ve şeffaflıktan uzak olması telafisi güç zararlara yol açmaktadır. Bu kararların yarattığı olumsuzluk sonuçlar çevre felaketlerine neden olmakta ve insan sağlığına zarar vermektedir.

“ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir” kararları, kamuoyunun girişimleri ile yargıya taşınmaktadır. Antalya’da Kasım 2024 tarihinde Kaş Gökçeyaka’daki mermer ocağı, Mart 2017 tarihinde Kaş Kalkandaki Kaş-Kalkan arası devlet yolu, Kasım 2017 tarihinde Finike Günçalı’daki mermer ocağı, Mayıs 2023 tarihindeki Kemer Tekirova’daki kıyıya otel projesi, Eylül 2018 tarihinde Korkuteli Yazır’daki mermer ocağı, Mart 2021 tarihinde Korkuteli Kargalıktaki mermer ocağı, Mayıs 2021 tarihindeki Korkuteli Dereköy’deki kömür ocağı, Eylül 2018 tarihindeki Manavgat Kırkkavak’taki mermer ocağı için verilen “ÇED Gerekli Değildir.” kararları mahkemeler tarafından iptal edildi. Yine Antalya Konyaaltı Çakırlar’da Boğaçayı üzerine yapılmak istenen TOKİ konut projesine valiliğin verdiği usule aykırı ÇED OLUMLU kararına karşı mahkeme yürütmeyi durdurma kararı verdi. Rize İkizdere’deki taş ocağı, Aydın Kuşadası’ndaki otel inşası, Balıkesir Karesi’deki altın madeni, Aydın Germencik’teki jeotermal arama kuyusu ve Muğla Fethiye’deki krom eleme tesisi gibi farklı şehirlerde verilen ÇED Gerekli Değildir kararları da mahkeme tarafından iptal edilmiştir. ÇED raporları mevzuata uygun düzenlenmediği için yargı kararları ile iptal edilmektedir.

Muğla’da, Aydın’da, Balıkesir’de ve Türkiye’nin her yerinde “ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir” kararları bilimsel çalışmaya olmaksızın, şeffaflıktan uzak ve halkın katılımı ile görüşü alınmadan hukuka aykırı bir şekilde idare tarafından düzenlenmektedir. Bu kararlar çevre katliamlarına zemin hazırlamaktadır.

Verilen kararlar kamu yararına değil kamu zararına da yol açmaktadır. Antalya ile Konya arasındaki Antalya-Derebucak-Beyşehir Yolu’nda yoğun yağışlarla Sobuca ve Eynif polyelerindeki su birikimleri nedeniyle, Gembos Ovası dahil bölgedeki karayolu sular altında kalmıştır. Bu proje öncesi de “ÇED Gerekli Değildir.” kararının verilmiş olması kamu zararına neden olmuştur.

Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreçleri, raporları ve kararlarının verildiği mekanizmanın işlevselliğinin, bilimsel değerlendirmelerinin, halkın katılımı ve şeffaflığının, önceden verilmiş “ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir” kararlarındaki süreçler ve sonuçların çevre, insan sağlığı, doğal yaşam üzerindeki etkilerinin hukuki ve bilimsel sonuçlarının belirlenmesi ve araştırılması elzemdir.

1828 Sayılı me. Arş		
UTKU GAKRÖZER	ESKİŞEHİR MV.	U. G. Arş
Jale Nur SÜLLÜ	ESKİŞEHİR MV.	J. S. Arş
Süley ALPAÇI	Denizli Mr.	S. A. Arş
Şevket İZCİ	İstanbul MV	Ş. İ. Arş
Nail GİLER	Kocaeli MV.	N. G. Arş
Oğuz SARIBAL	Bursa MV.	O. S. Arş
Namik TAN	İstanbul Mr.	N. T. Arş
Hikmet Yalın HALICI	İsparta MV.	H. Y. Arş
Musta Özalp	İzmir	M. Ö. Arş
Bilal BİLİCİ	Adana	B. B. Arş
Semra DİNAR	Ankara	S. D. Arş
Mustafa ERDEM	Antalya	M. E. Arş
Sibel SUIÇMEZ	Trabzon	S. S. Arş
Gülizar BİÇER KARATA	Denizli	G. B. Arş
Gökçe GÖKÇEN	İzmir	G. G. Arş
Hacer ÖZTÜRK	Bursa	H. Ö. Arş
Talib ÖZCAN	DÜZCE MV.	T. Ö. Arş
Burhanettin BUCA	Adana MV	B. B. Arş
Fahri ÖZKAN	Kırklareli Mr	F. Ö. Arş
Cem AVSAR	Tekirdağ MV.	C. A. Arş
Türker ATEŞ	Bolu Mr.	T. A. Arş
Melih MERİÇ	Bartın MV	M. M. Arş
İbrahim ARSLAN	Eskişehir MV	I. A. Arş

